Web dizajn i programiranje

Prof. dr.sc. Dragutin Kermek Sveučilište u Zagrebu Fakultet organizacije i informatike Pavlinska 2, Varaždin 42000 dkermek@foi.hr

10. dio

Programiranje na strani korisnika

Uvod u Javascript jezik i koncept programiranja.

Objektni model dokumenta (Document Object Model - DOM).

Programiranje događaja.

Razvoj dinamičkih osobina dokumenata.

Dozvoljeni izrazi (Regular Expressions - RegExp).

Web 2.0., Ajax

jQuery

DOM i BOM

DOM - Document Object Model.

•pohranjuje informacije o važeće učitanom dokumentu

BOM - Browser Object Model.

•ponaša se slično kao DOM samo što sadrži i informacije o korisniku sustava, tipu preglednika, lokaciji važećeg dokumenta, rezoluciji ekrana, povijesti preglednika i druge detalje.

Radi se spajanju HTML-a, JavaScript-a, CSS-a.

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

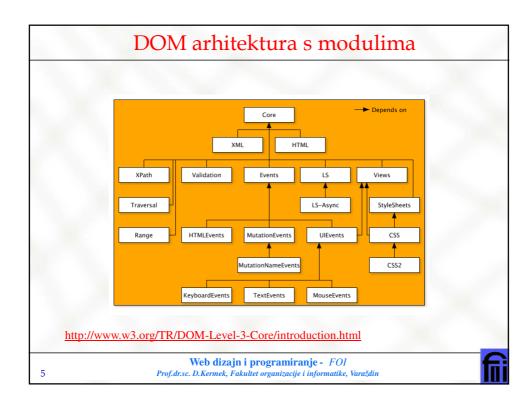

DOM - što je?

DOM - Document Object Model.

- •je API za ispravne HTML i pravilno formirane XML dokumente.
- •određuje logičku strukturu dokumenta i način kako se pristupa dokumentu i s njime manipulira.
- •s njime programeri mogu graditi dokumente, navigirati njihovom strukturom, dodati, mjenjati i brisati elemente i sadržaj.
- •sve što se nađe u HTML ili XML dokumentu može biti pristupano, mijenjano, brisano ili dodano korištenjem DOM-a, uz nekoliko iznimaka (DOM sučelja za XML unutarnje i vanjske podskupove još nisu specificirana).

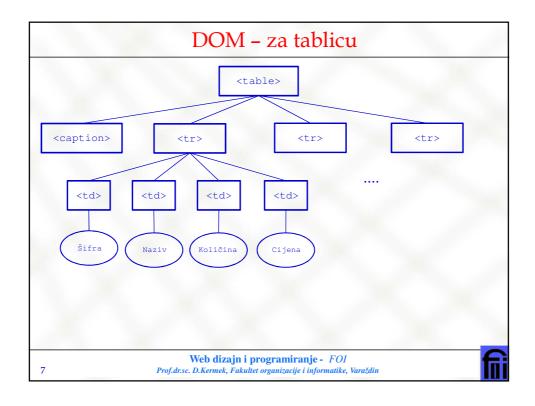

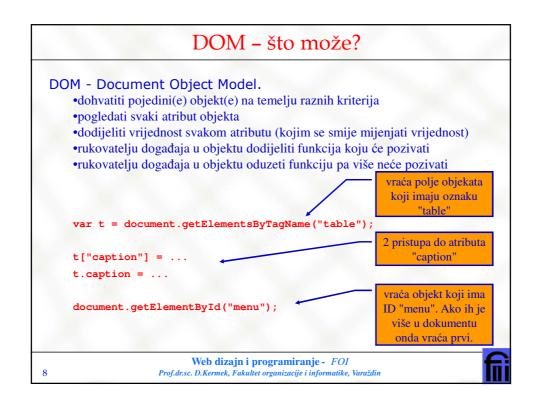
DOM – za tablicu (poznati primjer)

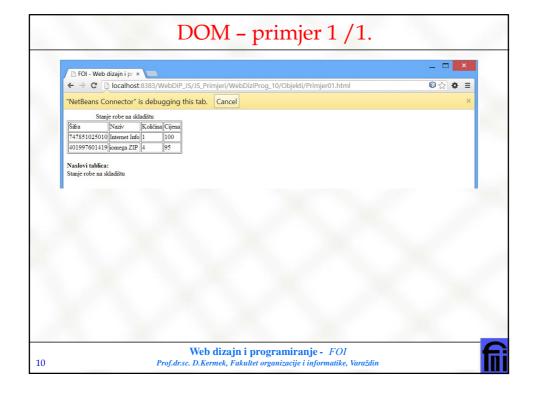
DOM možetmo promatrati kroz primjer tablice koja je bila prikazana u poglavlju za tablice. Slijedi njena vizualizacija.

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

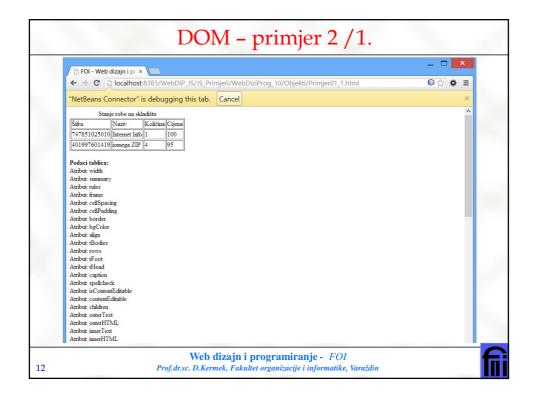

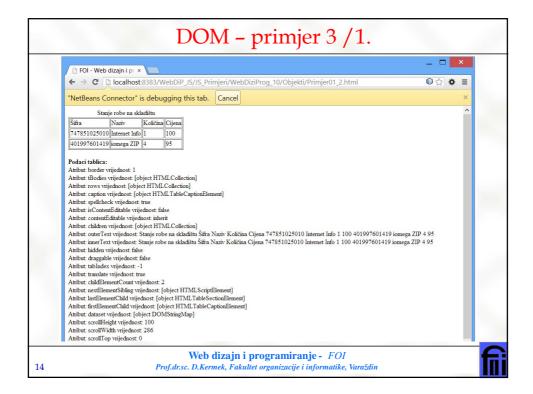

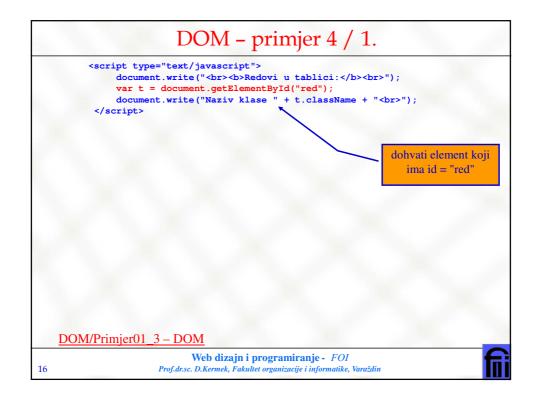
```
DOM - primjer 2
        <caption>Stanje robe na skladištu</caption>
             Šifra
                 Naziv
                 Količina
                 Cijena
                                                                         prikaz naziva atributa
        <script type="text/javascript">
            descriptorype= catc/javaScfipt /
document.write("<br><b>Podaci tablica:</b><br>");
var t = document.getElementsByTagName("table");
for (i = 0; i < t.length; i++) {
    for (e in t[i]) {</pre>
                      document.write("Atribut: " + e + "<br>");
        </script>
DOM/Primjer01_1 – DOM
                             Web dizajn i programiranje - FOI
                      Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
```

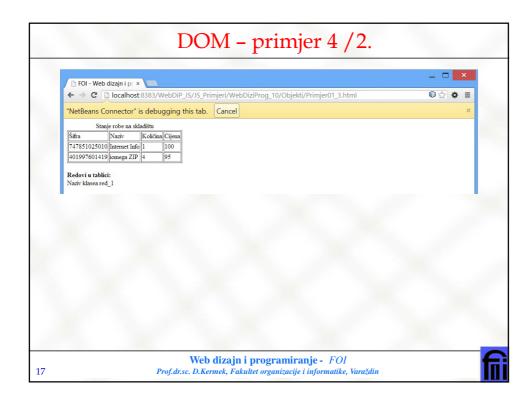


```
DOM - primjer 3
           <caption>Stanje robe na skladištu</caption>
                                                                             prikaz naziva i
                     Šifra
                                                                           vrijednosti atributa
                     Naziv
                     Količina
                                                                             koji ne sadrže u
                     Cijena
                                                                            nazivu HTML ili
                                                                            nemaju vrijednost
           <script type="text/javascript">
   document.write("<br><br/>bPodaci tablica:</b><br/>);
                var t = document.getElementsByTagName("table");
for (i = 0; i < t.length; i++) {</pre>
                     for (e in t[i]) {
                         if (e.indexOf("HTML") === -1 && t[i][e] !== null &&
                              t[i][e] length !== 0) {
document.write("Atribut: " + e + " vrijednost: " +
t[i][e] + "<br>");
            </script>
    DOM/Primjer01_2 - DOM
                                Web dizajn i programiranje - FOI
                         Prof.dr.sc.\ D. Kermek,\ Fakultet\ organizacije\ i\ informatike,\ Varaždin
13
```



```
DOM - primjer 4
   <body>
      više elemenata ima id
         <caption>Stanje robe na skladištu</caption>
         "red"
           Šifra
           Naziv
           Količina
           Cijena
         više elemenata ima id
         "red"
           747851025010
           Internet Info
           1
           100
         više elemenata ima id
           401997601419
                                            "red"
           iomega ZIP
           95
         Web dizajn i programiranje - FOI
15
             Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
```


Upravljanje događajima

Za mnoge događaje koje se izvršavaju u pregledniku postoji mogućnost upravljanja pomoću rukovatelja događaja (Event Handlers). Slučaj u kojem se najviše koristi upravljanje događajima su formulari.

Ti različiti događaji odnose se na određene elemente (prozora, dokumenta, obrasce/forme i dr.) i dešavaju se nakon neke provedene radnje (korisnika, preglednika, proteka vremena/timer i dr.), a pridružen im je određeni rukovatelj događaja.

Programiranjem rukovatelja događaja dokumenti postaju dinamički i aktivni.

Događaji i njihovi rukovatelji

Event	Applies to	Occurs when	Event handler
Abort	images	User aborts the loading of an image (for example by clicking a link or clicking the Stop button)	onAbort
Blur	windows and all form elements	User removes input focus from window or form element	onBlur
Change	text fields, textareas, select lists	User changes value of element	onChange
Click	buttons, radio buttons, checkboxes, submit buttons, reset buttons, links	User clicks form element or link	onClick
DragDrop	windows	User drops an object onto the browser window, such as dropping a file on the browser window	onDragDrop
Error	images, windows	The loading of a document or image causes an error	onError
Focus	windows and all form elements	User gives input focus to window or form element	onFocus

Web dizajn i programiranje - FOI
Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Događaji i njihovi rukovatelji / 1.

Event	Applies to	Occurs when	Event handler
KeyDown	documents, images, links, text areas	User depresses a key	onKeyDown
KeyPress	documents, images, links, text areas	User presses or holds down a key	onKeyPress
KeyUp	documents, images, links, text areas	User releases a key	onKeyUp
Load	document body	User loads the page in the Navigator	onLoad
MouseDown	documents, buttons, links	User depresses a mouse button	onMouseDow
MouseMove	nothing by default	User moves the cursor	onMouseMov
MouseOut	areas, links	User moves cursor out of a client-side image map or link	onMouseOut
MouseOver	links	User moves cursor over a link	onMouseOve:

fii

Događaji i njihovi rukovatelji /2.

Event	Applies to	Occurs when	Event handler
MouseUp	documents, buttons, links	User releases a mouse button	onMouseUp
Move	windows	User or script moves a window	onMove
Reset	forms	User resets a form (clicks a Reset button)	onReset
Resize	windows	User or script resizes a window	onResize
Select	text fields, textareas	User selects form element's input field	onSelect
Submit	forms	User submits a form	onSubmit
Unload	document body	User exits the page	onUnload

Web dizajn i programiranje - FOI
Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Ugrađivanje funkcionalnosti za događaje

Programiranje rukovatelja događaja može se obaviti na nekoliko načina:

1. u HTML-u atributu rukovatelja događaja pridružuje se naziv JavaScript funkcije za obradu

```
onload="dolaznaPoruka();"
```

2. u JavaScript-u atributu rukovatelja događaja pridružuje se naziv JavaScript funkcije za obradu

```
window.onload = dolaznaPoruka;
```

3. u JavaScript-u slušaču događaja za odabrani događaj pridružuje se naziv JavaScript funkcije za obradu

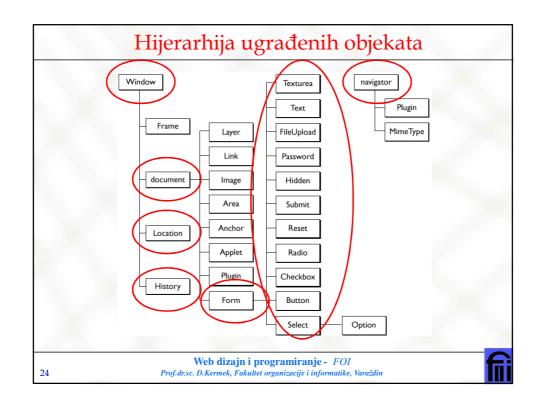
```
window.addEventListener("load", dolaznaPoruka);
```

4. u JavaScript-u atributu rukovatelja događaja pridružuje se JavaScript anonimna funkcija za obradu.

```
window.onload = function()
{
          ...
};
```


Arhitektura i obrada događaja Faza obrade događaja: DefaultView 1. hvatanje događaja - objekt događaja spušta se prema roditelju cilja Docum 2. faza cilja - objekt događaja stiže na cilj. Registrirani slušač(i) događaja provodi(e) obradu događaja. Ako se događaj ne prenosi, objekt događaja završava rad. 3. faza prijenosa - objekt događaja prenosi se prema roditeljima. Popularan naziv (3) Event Bubbling. http://www.w3.org/TR/DOM-Level-3-Events/#dom-event-architecture Web dizajn i programiranje - FOIProf.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Obrazac - DOM

Unos podataka putem obrasca uobičajeni je način prikupljanja podataka o korisniku i sl. u web okruženju.

Podaci u obrascu često se moraju provjeriti prije nego što se pošalju poslužitelju.

Kontrola podataka na strani korisnika prva je "linija obrane" tijekom koje se provjerava popunjenost obaveznih podataka, njihova formalna ispravnost/validnost (za brojeve, email, telefon, min. broj znakova, izabrani element u izborniku itd.

Nema smisla slati podatke prema poslužitelju ako se zna na korisničkoj strani da oni nisu ispravni prema zadanim pravilima. Ukoliko kontrola na strani korisnika uoči da postoji neispravan podatak u obrascu, ona tada ne dopušta slanje podataka prema poslužitelju.

Kontrola podataka na strani poslužitelja zadnja je "linija obrane" koja se provodi neovisno o tome je li se obavila kontrola na strani korisnika.

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Form

Atributi:

25

action - akcija, skripta na poslužitelju
 elements - polje elemenata formulara
 enctype - vrsta encodiranja

•length - broj elemenata u formularu

methodnamenaziv obrasca

•target - naziv prozora u koji se učitava dokument.

Funkcije:

•reset - simulira klik miša na tipku vrste reset

• submit - šalje formular

Rukovatelji događaja:

•onreset

·onsubmit

Submit

Atributi:

•disabled - blokiran

•form - formular u kojem se nalazi

•name - vrsta •type

- trenutna vrijednost (tekst na gumbu) •value

Funkcije:

·blur - uzimanje fokusa

- simulira klik miša na tipku ·click - postavljanje fokusa ·focus

Rukovatelji događaja:

- ·onblur
- ·onclick
- ·onfocus

Web dizajn i programiranje - FOI

27 Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Reset

Atributi:

disabled - blokiran

•form - formular u kojem se nalazi

•name - naziv •type

- trenutna vrijednost (tekst na gumbu) •value

Funkcije:

·blur - uzimanje fokusa

·click - simulira klik miša na tipku ·focus - postavljanje fokusa

Rukovatelji događaja:

- •onblur
- ·onclick
- ·onfocus

Button

Atributi:

- •disabled
- blokiran
- •form
- formular u kojem se nalazi
- •name
- naziv
- •type •value
- vrsta - trenutna

Funkcije:

- •blur
- uzimanje fokusa
- ·click ·focus
- simulira klik miša na tipku - postavljanje fokusa

Rukovatelji događaja:

- ·onblur
- ·onclick
- ·onfocus
- ·onmousedown
- onmouseup

Web dizajn i programiranje - FOI

Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Text

Atributi:

29

- •defaultValue
- početna vrijednost
- •disabled
- blokiran
- •form
- formular u kojem se nalazi - maksimalni broj znakova
- •maxLength •name
- naziv
- ·readOnly
- samo za čitanje
- •size
- širina u broju znakova
- •type •value
- vrsta - trenutna vrijednost

Funkcije:

- •blur ·focus
- uzimanje fokusa

- ·select
- postavljanje fokusaselektira ulazno područje objekta

Rukovatelji događaja:

- •onblur
- onchange
- ·onfocus
- onselect

Web dizajn i programiranje - FOI

Password

Atributi:

•defaultValue

- početna vrijednost

•disabled

- blokiran

formmaxLength

formular u kojem se nalazimaksimalni broj znakova

•name

nazivsamo za čitanje

•readOnly
•size

- širina u broju znakova

•type - vrsta

•value - trenutna vrijednost

Funkcije:

31

·blur ·focus - uzimanje fokusa

- postavljanje fokusa

•select - selektira ulazno područje objekta

Rukovatelji događaja:

·onblur

·onfocus

Web dizajn i programiranje - FOI

Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Textarea

Atributi:

•defaultValue

- početna vrijednost

•disabled

- blokiran

•form

- formular u kojem se nalazi

•name

- naziv

•readOnly

- samo za čitanje

•type

- vrsta

·value

- trenutna vrijednost

Funkcije:

•blur

- uzimanje fokusa

•focus

- postavljanje fokusa

·select

- selektira ulazno područje objekta

Rukovatelji događaja:

- ·onblur
- ·onchange
- ·onfocus
- ·onkeydown
- onkeypressonkeyup

·onkeyup
·onselect

Web dizajn i programiranje - FOI

32

Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Checkbox

Atributi:

- ·checked - trenutno stanje defaultChecked - početno stanje
- •disabled - blokiran
- formular u kojem se nalazi ·form
- •name - naziv •type - vrsta
- trenutna vrijednost •value

Funkcije:

- •blur - uzimanje fokusa
- simulira klik miša na tipku ·click - postavljanje fokusa ·focus

Rukovatelji događaja:

- •onblur
- ·onclick
- ·onfocus

Web dizajn i programiranje - FOI

Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Radio

Atributi:

33

- ·checked - trenutno stanje defaultChecked - stanje
- •disabled - blokiran
- •form - formular u kojem se nalazi (osobina polja gumba)
- •name - naziv •type - vrsta
- trenutna vrijednost •value

Funkcije:

- •blur - uzimanje fokusa
- ·click - simulira klik miša na tipku •focus - postavljanje fokusa

Rukovatelji događaja:

- •onblur
- ·onclick
- ·onfocus

Select

Atributi:

- disabled
- blokiran
- •form ·length
- formular u kojem se nalazi - broj opcija u izborniku
- ·options
- polje opcija u izborniku
- •name •selectedIndex
- naziv - indeks selektirane opcije izbornika
- •type
- vrsta izbornika jedna ili više opcija (multiple)

Funkcije:

- •blur
- uzimanje fokusa
- postavljanje fokusa •focus

Rukovatelji događaja:

- •onblur
- onchange
- ·onfocus

Web dizajn i programiranje - FOI

Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

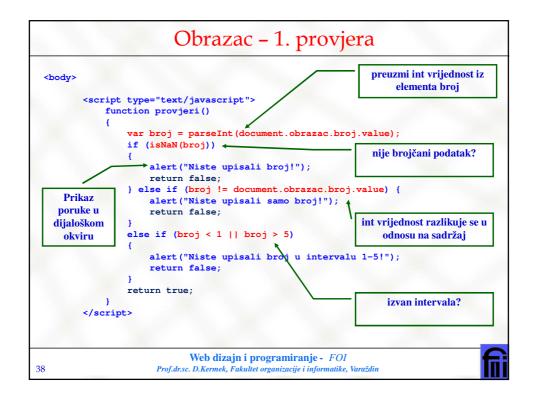
Option

Atributi:

35

- •defaultSelected
- inicijalno stanje opcije
- •index •selected
- indeks u polju opcija (Select.options)
- ·text
- trenutno stanje opcije - tekst opcije
- •value
- vrijednost koja se vraća ako je izabrana opcija


```
Obrazac - 2. provjera / 1.
                                                              šalje se objekt obrasca
       <form name="obrazac" action="Primjer06_ok.html"</pre>
                onsubmit="return provjeri(this);">
           Odaberi preglednik:<br>
           <input type="radio" name="preglednik" onclick="postavi(this.value);"</pre>
                  value="Ch">Chrome<br>
           <input type="radio" name="preglednik" onclick="postavi(this.value);"</pre>
                  value="Ff">Firefox<br>
           <input type="radio" name="preglednik" onclick="postavi(this.value);"</pre>
                  value="Op">Opera<br>
           <input name="odgovor"><br>
           <input type="submit" value=" Upiši ">
       </form>
                                                              šalje se vrijednost radio
  </body>
Objekti/Primjer06_1 - Obrazac
                         Web dizajn i programiranje - FOI
                   Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
```

```
Obrazac - 2. provjera
           <script type="text/javascript">
                function postavi (vrijednost)
                                                                     prenosi se objekt obrasca
                function provjeri(pForma)
                                                                       polje elemenata radio
                    var nema = true;
                    for (i = 0; i < pForma.preglednik.length; i++)</pre>
                         if (pForma. preglednik[i].checked)
    nema = false;
                                                                         označen element?
                    if (nema)
                         alert("Niste odabrali!");
                         return false;
                    return true;
           </script>
                               Web dizajn i programiranje - FOI
40
                        Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
```

```
Obrazac - 3. provjera / 1.
        <form name="obrazac" action="Primjer06_ok.html"</pre>
           onsubmit="return provjeri(this);">
Naziv tvrtke: <input name="naziv" class="ok" size="30"</pre>
                   maxLength="30"><br>
            Koristi preglednike: <select id="preglednik" name="preglednik"
    multiple="multiple" size="3"> 
                 <option value="-1" selected="selected">
                           == Odaberi preglednike ==</option>
                <option value="0">Internet Explorer</option>
                 <option value="1">Firefox</option>
                <option value="2">Chrome</option>
                 <option value="3">Opera</option>
                                                                    izbornik s više izbora i 3
                 <option value="4">Safari</option>
                                                                         linije prikaza
            </select><br>
            <input type="submit" value=" Upiši ">
       </form>
  </body>
Objekti/Primjer06_2 - Obrazac
                            Web dizajn i programiranje - FOI
                    Prof.dr.sc.\ D. Kermek,\ Fakultet\ organizacije\ i\ informatike,\ Varaždin
```

```
Obrazac - 3. provjera
           <script type="text/javascript">
                function provjeri(pForma)
                   var pogreska = false;
                   var odabrani = new Array();
                                                                     minimalna duljina
                   var j = 0;
                   if (pForma.naziv.value.length < 5)</pre>
                        alert("Niste upisali dovoljno znakova!");
                        pForma.naziv.className = "krivo";
                                                                 klasa za neispravni podatak
                        pForma.naziv.focus();
                        pogreska = true;
                   } else {
                                                                 klasa za ispravani podatak
                       pForma.naziv.className = "ok"; *
                   for (i = 0; i < pForma.preglednik.options.length; i++)</pre>
                        if (pForma.preglednik.options[i].selected &&
                                pForma.preglednik.options[i].value !== "-1") {
                            odabrani[j++] = pForma.preglednik.options[i].text;
                                                                 provjera za označeni izbor
                              Web dizajn i programiranje - FOI
42
                       Prof. dr. sc.\ D. Kermek,\ Fakultet\ organizacije\ i\ informatike,\ Varaždin
```

```
Obrazac - 3. provjera / 1.
                                                         minimalni broj izabranih
             alert("Niste odabrali dovoljno preglednika!");
             pForma.preglednik.className = "krivo";
             if (!pogreska) {
                  pForma.preglednik.focus();
                  pogreska = true;
             pForma.preglednik.className = "ok";
                                                         neispravni unos podataka
         if (pogreska) {
             return false;
             var tekst = "";
             for(i=0;i < odabrani.length;i++) {
   tekst = tekst + odabrani[i] + "\n";</pre>
             alert("Odabrani preglednici;\n" + tekst);
             return true;
                                                             prikaz izabranih
</script>
                                                               preglednika
                    Web dizajn i programiranje - FOI
             Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
```

Window **Atributi:** •closed -? zatvoren prozor. - sadrži informaciju o važećem dokumentu i pruža metode za prikaz document HTML za korisnika. - polje svih okvira u prozoru. ·frames - sadrži informaciju o URL-ovima koje je korisnik posjetio u •history innerHeight - određuje vertikalu dimenziju sadržaja prozora u pixelima. ·innerWidth - određuje vodoravnu dimenziju sadržaja prozora u pixelima. - broj okvira u prozoru. ·length ·location - informacija o važećem URL-u. - jednoznačni naziv prozora. Web dizajn i programiranje - FOI

Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

44

Window / 1.

Atributi:

- ·opener
- outerHeight •outerWidth
- •pageXOffset
- •pageYOffset
- •parent
- •screenX
- ·screenY
- ·self
- ·status ·top

- naziv prozora dokumenta koji je otvorio prozor.
- određuje vertikalu dimenziju vanjske granice prozora u pixelima.
- određuje vodoravnu dimenziju vanjske granice prozora u pixelima
- x-koordinata u pixelima.
- y-koordinata u pixelima.
- sinonim za prozor ili okvir čiji skup okvira sadrži važeći okvir.
- x-koordinata lijevog ruba prozora.
- y-koordinata gornjeg ruba prozora.
- sinonim za važeći prozor.
- tekst poruke statusa.
- sinonim za najgornji prozor.

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Window / 2.

Funkcije:

- ·alert
- ·blur
- •clearInterval
- •clearTimeout
- ·close ·confirm
- ·focus handleEvent
- moveBy •moveTo
- •open
- •print ·prompt

- prikazuje dijaloški okvir s porukom i OK gumbom.
- miče fokus sa specificiranog objekta.
- poništvava vrijeme koje je postaljeno funkcijom setInterval. - poništvava vrijeme koje je postaljeno funkcijom setTimeout.
- zatvara prozor.
- prikazuje dijaloški okvir s porukom, OK i Cancel gumbima.
- postavlja fokus na specificirani objekt.
- poziva rukovatelja za specificirani događaj.
- miče prozor za određenu količinu.
- postavlja prozor na određene koordinate.
- otvara novi prozor.
- poziva dijaloški okvir za ispis na pisač.
  - prikazuje dijaloški okvir s porukom, za unos teksta i OK i Cancel gumbima.

Window / 3.

Funkcije:

- resizeByresizeTo
- •setInterval
- •setTimeout
- mijenja cijeli prozor mičući donji desni ugao za određenu količinu.
  mijenja veličinu prozora na određenu visinu i širinu.
- ispituje izraz ili poziva fukciju nakon svakog proteka broja milisekundi.
- ispituje izraz ili poziva fukciju nakon svakog proteka broja milisekundi.

Web dizajn i programiranje - FOI
Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

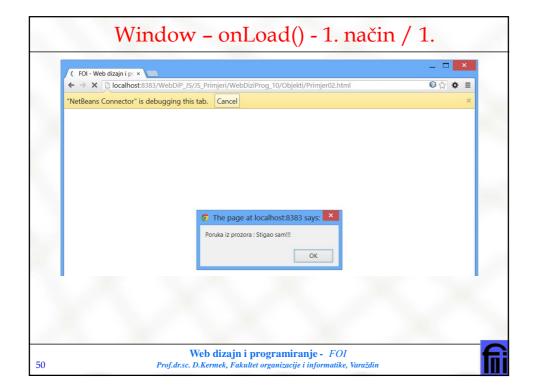

Window / 4.

Rukovatelji događaja:

- •onload
- ·onunload

Window - onLoad() - 2. način

```
<script type="text/javascript">
function dolaznaPoruka()
                alert('Poruka iz prozora ' + window.name + ': Stigao sam!!!');
           window.onload = dolaznaPoruka;
        </script>
       <noscript>
       Preglednik NE može izvršti JavaScript!
       </noscript>
Objekti/Primjer02_1 – Window
```

Web dizajn i programiranje - FOIProf.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Window - onLoad() - 3. način

```
<script type="text/javascript">
function dolaznaPoruka()
         alert('Poruka iz prozora ' + window.name + ': Stigao sam!!!');
   window.addEventListener("load", dolaznaPoruka);
 </script>
<noscript>
Preglednik NE može izvršti JavaScript!
</noscript>
```

Objekti/Primjer02_2 - Window

Window - onLoad() - 4. način

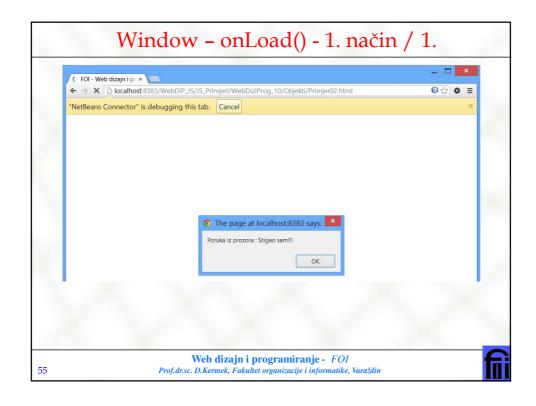
Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin


```
Window - open()
```

Objekti/Primjer03 – Window

fil


```
Window - resize(), preudo veze
       <body>
         podešavanje veličine
             self.resizeTo(600, 400);
                                                                 prozora
         </script>
         Aktiviraj <a href="window2.focus()">dijete</a>. <br/> br>
         <noscript>
Preglednik NE može izvršti JavaScript!
         </noscript>
     </body>
                                                           pseudo veza – poziva se
                                                          JavaScript funkcija kojom
                                                         se prebacuje fokus na drugi
                                                          prozor, dijete tog prozora
   Objekti/Primjer03_1 - Window
                          Web dizajn i programiranje - FOI
56
                    Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
```

Window - timer

Dinamičke osobine mogu se realizirati i putem tzv. timer-a.

Radi se o određenom vremenskom upravljanju koje se temelji na kreiranju timer-a tako da se odredi vremenski interval nakon kojeg će biti pozvana izabrana funkcija.

Moguće su kompleke varijante korištenja timer-a. Posebno kada se pokretanje i zaustavljanje timer-a veže na događaje.

Potrebno je voditi brigu o broju instanci timer-a!

Svaka instanca radi samostalno i ukoliko se poveća njihov broj može doći do padanja performansi računala!

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Window - timer

Objekti/Primjer03_2 - Window

fili

57

```
Window - timer
                                                                          globalna varijabla timera
<script type="text/javascript">
var timer = null;
     function stop() {
           clearTimeout(timer);
                                                                                brisanje timera
     function start() {
           var time = new Date();
var hours = time.getHours();
var minutes = time.getMinutes();
minutes = ((minutes < 10) ? "0" : "") + minutes;</pre>
           var seconds = time.getSeconds();
           var seconds = time.getSeconds(),
seconds = ((seconds < 10) ? "0" : "") + seconds;
var clock = hours + ":" + minutes + ":" + seconds;</pre>
           document.digitalniSat.display.value = cl
                                                                         postavljanje vrijednosti u
           timer = setTimeout("start()", 1000);
                                                                               jednoredni tekst
</script>
                                                                         postavljanje funkcije koju
                                                                           će pozivati timer i kada
                         Web dizajn i programiranje - FOI
                Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
```

Window - promjena URL-a

fii

Document

Atributi:

•anchors •applets

- polje veza u dokumentu. - polje appleta u dokumentu. ·bgColor - string koji određuje BGCOLOR atribut.

- određuje cookie-kolačić.

•cookie ·forms - polje formulara u dokumentu. - polje slika u dokumentu. •images

lastModified - string koj određuje datum posljednje promjene dokumenta. - polje veza u dokumentu. ·links - polje za plug-in u dockmentu. •plugins

•referrer - URL dokumenta koji je učitao važeći dokument

- string koji određuje TITLE oznaku. ·title •URL - string koji određuje puni URL dokumenta.

> Web dizajn i programiranje - FOIProf.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Document / 1.

Funkcije:

·close

- zatvori izlazni tok i prikaži podatke.

·open

- otvara tok za preuzimanje izlaza funkcija write ili writeln.

•write •writeln - ispisuje jedan ili više HTML izraza u dokument.

- ispisuje jedan ili više HTML izraza u dokument i znak za novu

Document / 2.

Rukovatelji događaja:

- ·onclick
- ·onbblclick
- •onkeydown
- •onkeypress
- onkeyup
- ·onmousedown
- •onmouseup

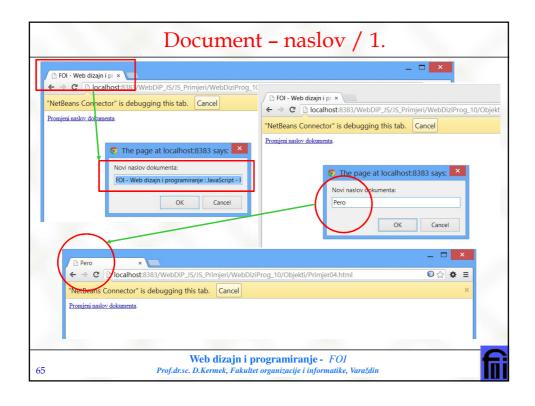
Web dizajn i programiranje - FOI
Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

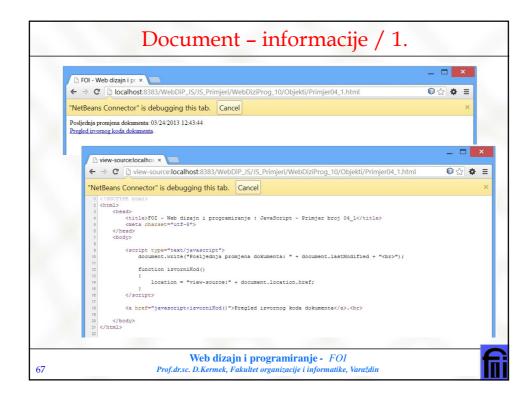

Document - naslov

Objekti/Primjer04 – Document

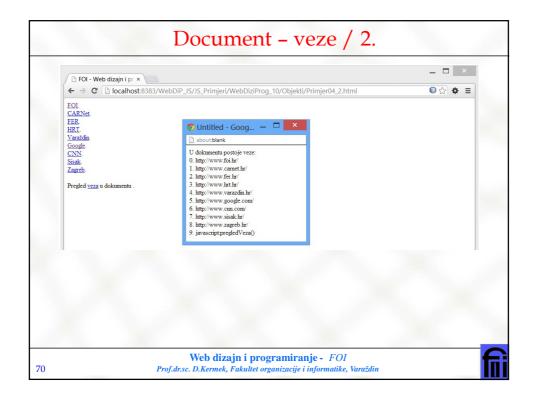
fili


```
Document - veze / 1.

<a href="http://www.foi.hr">FOI</a>.<br/>
<a href="http://www.carnet.hr">CARNet</a>.<br/>
<a href="http://www.fer.hr">FER</a>.<br/>
<a href="http://www.hrt.hr">FER</a>.<br/>
<a href="http://www.varazdin.hr">Varaždin</a>.<br/>
<a href="http://www.varazdin.hr">Varaždin</a>.<br/>
<a href="http://www.carnetin.hr">Varaždin</a>.<br/>
<a href="http://www.spoogle.com">Google</a>.<br/>
<a href="http://www.sisak.hr">Sisak</a>.<br/>
<a href="http://www.sisak.hr">Sisak</a>.<br/>
<a href="http://www.zagreb.hr">Zagreb</a>.<br/>
<br/>
<br/
```

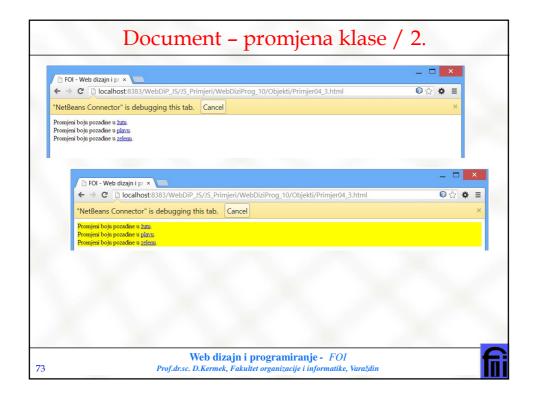

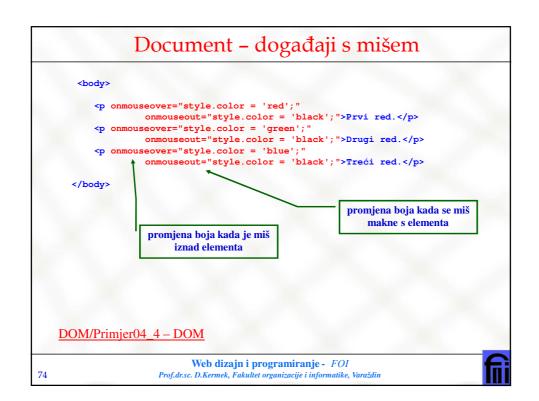
```
Document - promjena klase
    <title>FOI - Web dizajn i programiranje : JavaScript - Primjer broj
                       04_3</title>
    <meta charset="utf-8">
    <style type="text/css">
   .zuta { background: yellow; }
        .plava { background: blue; }
         .zelena { background: green; }
    </style>
</head>
                                                       pronalaženje elementa s id
<body>
                                                                 = test
    <script type="text/javascript">
        function novaBoja(boja)
             var t = document.getElementById("test");
            t.className = boja;
    </script>
                                                         promjena naziva klase
                       Web dizajn i programiranje - FOI
                 Prof.dr.sc.\ D. Kermek,\ Fakultet\ organizacije\ i\ informatike,\ Varaždin
```

Document - promjena klase / 1.

Objekti/Primjer04_3 – Document

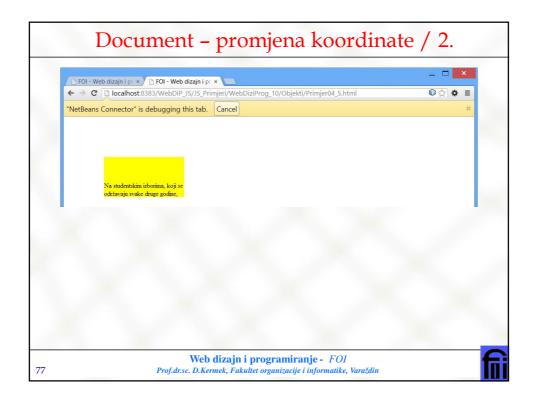


```
Document - promjena koordinate
<body>
  <script type="text/javascript">
      var sp = 100;
                                                    pronalaženje elementa s id
      function scroll()
                                                            = sctext
          if (sp < -250)
              sp = 100;
          var s = document.getElementById("sctext");
          s.style.top = sp + "px";
          setTimeout('scrol1()', 50);
      window.onload = scroll;
  </script>
                                                    postavljanje top koordinate
                                                    poziv funkcije scroll nakon
                                                     učitavanja dokumenta u
                                                           preglednik
                    Web dizajn i programiranje - FOI
              Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
```

Document - promjena koordinate / 1.

DOM/Primjer04_5 – DOM

Document – promjena koordinate - bolja ver.

Document - promjena koordinate - bolja ver.

```
function stani()
{
    if (timer !== null) {
        clearTimeout(timer);
        timer = null;
    }
}

function kreni()
{
    if (timer === null) {
        scroll();
    }
}

window.onload = scroll;
</script>
```

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Document - promjena koordinate - bolja ver.

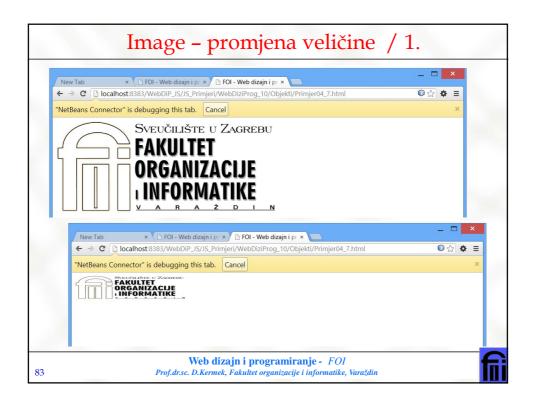
DOM/Primjer04_6 – DOM

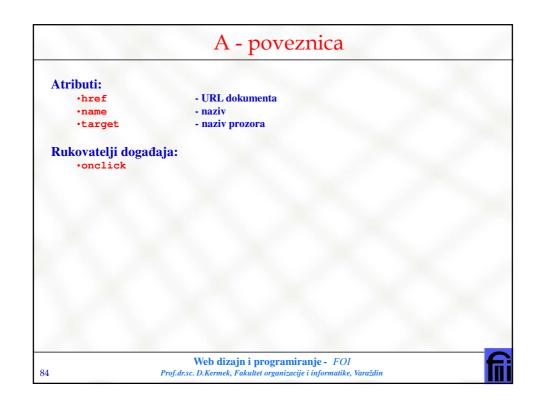

Image Atributi: - alternativni naziv ·alt ·complete - preglednik dovršio učitavanje slike ·height - visina •name - naziv - URL dokumenta ·src •useMap - koristi mapu ·width - širina Rukovatelji događaja: •onabort ·onerror •onload Web dizajn i programiranje - FOIProf.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Image – promjena veličine

A - poveznica i prijenos događaja click

DOM/Primjer04_8 – DOM

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

History

Atributi:

- •current
- važeća adresa.
- ·length
- broj elemenata u povijesti.

History / 1.

Funkcije:

- •back
- •forward
- •go
- prijelazi na prethodni element u povijesti.
- prijelazi na sljedeći element iz povijesti.
- prijelaz za +/- elemenata u povijesti

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

87

History / 1. - šetnja

Objekti/Primjer05 – History

Navigator

Atributi:

appCodeName
 appName
 appVersion
 Kodno ime preglednika.
 Naziv preglednika.
 Verzija preglednika.

•language Prijevod korištenog preglednika.

•mimeTypes Polje svih MIME tipova koje podržava klijent.
•platform Platforma za koju je preglednik kompiliran.

•plugins Polje svih umetaka (plug-in-ova) koju su trenutno instalirani na

klijentu.

•userAgent Zaglavlje korisničkog agenta (http).

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

89

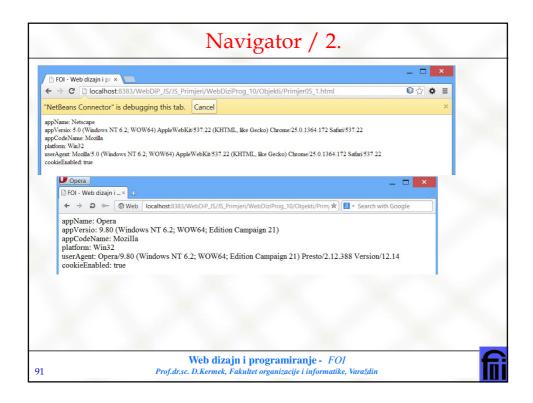

Navigator / 1.

```
<body>
```

```
<script type="text/javascript">
    document.write("appName: ");
    document.write(navigator.appName + "<br>');
    document.write("appVersio: ");
    document.write(navigator.appVersion + "<br>');
    document.write("appCodeName: ");
    document.write("appCodeName: ");
    document.write("appCodeName: ");
    document.write("platform: ");
    document.write("platform: ");
    document.write("userAgent: ");
    document.write("userAgent: ");
    document.write("cookieEnabled: ");
    document.write("cookieEnabled: ");
    document.write(navigator.cookieEnabled + "<br/>');
```

Objekti/Primjer05_1 - Navigator

Document - cookie

Privremeno pohranjivanje podataka o stanju rada korisnika na pojedinom dokumentu.

Obično se koristi za pohranjivanje podataka o korisnikovom identitetu (korisnički račun), aktivnosti (košarica), personalizacija (jezik,...).

Može biti zloupotrebljavano zbog čega postoji mogućnost zabrane upisa odnosno traži se potvrda prije upisa.

Cookie/kolačić se tretira kao par naziv=vrijednost Može biti upisano 20 takvih parova za jednu domenu. Ukupno može biti pohranjeno 4000 znakova s time da se ne preporučuje više od 2000.

```
Postavlja se:
document.cookie = "{naziv}={vrijednost};expires={vrijediDo}";
   -preglednik ga briše nakon vrijediDo
document.cookie = "{naziv}={vrijednost}";
   -preglednik ga briše kod zatvaranje preglednika
```

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

93

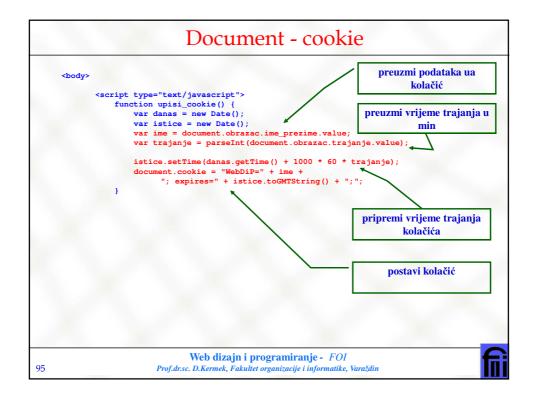
Document - cookie

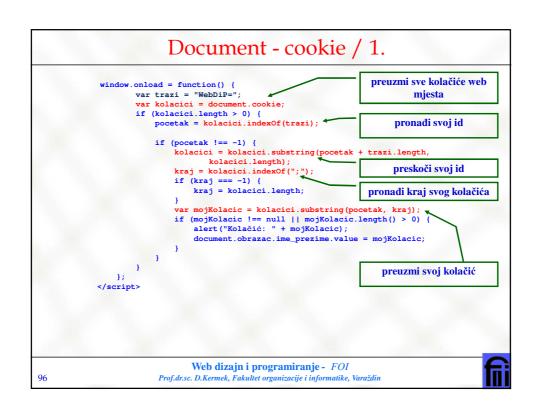
Podaci se lokalno upisuju na računalu korisnika. Ovisi o pregledniku gdje i kako se spremaju podaci.

```
Sadržaj datoteke je djelomično kriptiran (binarni zapis vremena) PREFID=0f37144db5c1e8a7: TM=1163740575: LM=1163740575: S=Vs9udXGz 3sCNVZT9\squaregoogle.hr/\square1024\square261887833632111634\square217503268829821447\square*\square
```

```
cms_user\dkermek\www.foi.hr/\1024\1089675648\29827687\436676
```


Document - cookie / 2.

```
<form name="obrazac">
        Ime i prezime: <input name="ime_prezime" ><br>
        Trajanje: <input name="trajanje" ><br>
        <input type="button" value=" Upiši " onclick="upisi_cookie();">
        </form>
```

Objekti\Primjer07 – Document

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Document - cookie

Postoji veliki spektar gotovih klasa i funkcija koje se bave kolačićima:

http://www.codehouse.com/javascript/scripts/cjl/cookie

http://www.dustindiaz.com/top-ten-javascript/

http://www.codepost.org/view/135

DOM - primjer završni

```
<style type=text/css>
          .normal { background: white; color: black }
           .aktiv { background: red; color: black }
           .izbor { position: absolute; top: 100px; left: 500px }
     </style>
</head>
<body>
<script type="text/javascript">
          var maxWidth = screen.availWidth * 0.6;
var maxHeight = screen.availHeight * 0.6;
          var slikaN = new Array();
slikaN[0] = "tomcat.gif";
slikaN[1] = "duke-jdbc.gif";
slikaN[2] = "duke_beans.gif";
          var slika = new Array();
var timer = null;
          window.status = "Priprema u tijeku!";
           for (j = 0; j < slikaN.length; j++)</pre>
                window.status = "Učitavam: " + slikaN[j];
               ucitajSliku(slikaN[j]);
          window.status = "Gotova priprema!";
```

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin fi

DOM - primjer završni / 1.

```
function ucitajSliku(naziv)
{
    var i = slika.length;
    slika[i] = new Image();
    slika[i].src = naziv;
}

function prikaziSlike()
{
    var i = 0;
    var slike = document.getElementsByTagName("img");
    for (j = 0; j < slike.length; j++)
    {
        with (slike[j])
        {
            var src = slikaN[i];
            i = (i + 1) % slikaN.length;
            style.visibility = "visible";
            style.position = "absolute";
            style.top = Math.round(Math.random() * maxHeight) + "px";
            style.left = Math.round(Math.random() * maxWidth) + "px";
        }
    }
}</pre>
```

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin fii

100

DOM - primjer završni / 2.

```
function sakriSlike() {
    var slike = document.getElementsByTagName("img");
    for (j = 0; j < slike.length; j++)
    {
        with (slike[j])
            style.visibility = "hidden";
    }
}

function pomjesaj() {
    var slike = document.getElementsByTagName("img");
    var topl = parseInt(slike[0].style.top);
    var left1 = parseInt(slike[0].style.left);
    for (j = 0; j < slike.length; j++)
    {
        with (slike[j])
        {
            var m = Math.round(Math.random() * slike.length);
            style.top = top1 + "px";
            style.left = left1 + "px";
            style.zIndex = m;
        }
    }
}</pre>
```

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

101

DOM – primjer završni / 3.

```
function padajStart()
{
    var slike = document.getElementsByTagName("img");
    for (j = 0; j < slike.length; j++)
        start(slike[j]);

    timer = setTimeout("padajStart()", 100);
}

function start(obj)
{
    var top1 = parseInt(obj.style.top);
    if (top1 === screen.availHeight)
        top1 = 0;
    obj.style.top = top1 + 1 + "px";
}

function padajStop()
{
    clearTimeout(timer);
}</pre>
```

Web dizajn i programiranje - FOI

 $Prof. dr. sc.\ D. Kermek,\ Fakultet\ organizacije\ i\ informatike,\ Varaždin$

102

DOM - primjer završni / 4.

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

103

DOM – primjer završni / 5.

```
function sakriTekst()
{
    var veze = document.getElementsByClassName("normal");
    for (j = 0; j < veze.length; j++)
    {
        with (veze[j])
            style.visibility = "hidden";
    }
}

function aktivirajVeze()
{
    var i = 0;
    var veze = document.getElementsByClassName("normal");
    for (j = 0; j < veze.length; j++)
    {
        with (veze[j])
        {
            href = slikaN[i];
            i = (i + 1) % slikaN.length;
        }
    }
}</pre>
```

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

104

DOM - primjer završni / 6.

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

105

DOM - primjer završni / 7.

```
function misKlik()
{
    alert(this.innerText);
    dodajMenu(this.innerText);
}

function misNa()
{
    this.className = "aktiv";
    this.style.cursor = "hand";
    window.status = "Iznad: " + this.innerText;
}

function misSa() {
    this.className = "normal";
    window.status = "";
}
```

DOM – primjer završni / 8.

```
function prikaziMenu()
{
    var obj = document.getElementById("izbornik");
    obj.style.visibility = "visible";
}

function dodajMenu(pText)
{
    var obj = document.getElementById("menu");
    var novaO = new Option(pText, obj.length);
    eval("obj.options[obj.length] = novaO;");
    obj.options.selectedIndex = obj.options.length - 1;
}

function sakriMenu()
{
    var obj = document.getElementById("izbornik");
    obj.style.visibility = "hidden";
}
</script>
```

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

107

DOM - primjer završni / 8.

```
<a href="javascript:prikaziSlike()">Prikaži slike</a><br>
<a href="javascript:sakriSlike()">Sakri slike</a><br>
<a href="javascript:pomjesaj()">Pomješaj</a><br>
<a href="javascript:padajStart()">Padaj kreni</a><br>
<a href="javascript:padajStart()">Padaj stani</a><br>
<a href="javascript:prikaziStilSlike()">Prikazi stil slike</a><br>
<a href="javascript:prikaziStilSlike()">Prikazi stil slike</a><br>
<a href="javascript:prikaziTekst()">Prikaži tekst</a><br>
<a href="javascript:sakriTekst()">Sakri tekst</a><br>
<a href="javascript:aktivirajVeze()">Aktiviraj veze</a><br>
<a href="javascript:aktivirajMis()">Aktiviraj miš</a><br>
<a href="javascript:prikaziOsobineTeksta()">Prikazi osobine teksta</a><br>
<a href="javascript:prikaziOsobineTeksta()">Prikazi menu</a><br>
<a href="javascript:prikaziMenu()">Prikaži menu</a><br>
<a href="javascript:sakriMenu()">Sakri menu</a><br>
<a href="javascript:sakriMenu()">Sakri menu</a><br>
<a href="javascript:sakriMenu()">Sakri menu</a><br>
<a href="javascript:sakriMenu()">Sakri menu</a><br/>
<a href="javascript:sakriMenu()">Javascript:sakriMenu()">Javascript:sakriMenu()">Javascript:sakriMenu()">Javascript:sakriMenu()">Javascript:sakriMenu()">Ja
```

DOM - primjer završni / 9.

DOM/Primjer08 - DOM

109

Web dizajn i programiranje - FOI Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Korištena i dodatna literatura

- http://www.w3.org/TR/DOM-Level-3-Core/
- http://www.w3.org/TR/DOM-Level-3-Events/
- http://www.javascriptkit.com/
- http://www.w3schools.com/js/default.asp
- http://webreference.com/programming/javascript/
- http://javascript.internet.com/

